

Nr. 277

XXV rok

istnienia

Cena numeru

80 mk.

Cena prenumeraty:

w Łodzi
Miesięcznie „ 1700.
Z przes. poczt.
Miesięcznie „ 2000
poza Łodzią egz. 66

Konto Poczto. Kasy
Oszczęd. 60594
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI
Al. Kosciuszki 41
TELEFON 28.

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Poniedziałek, dnia 9 października 1922 roku.

Numer dzisiejszy składa się z
6 stron

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Odroczenie podróży Naczelnika Państwa.

(wp) „Kurier Polski” donosi, że wyjazd Naczelnika państwa na Wołyń został odłożony.

Nastąpi on dopiero w niedzielę, b. 15 października rb. (8)

Zwroty z Rosji

(wp) Na pograniczną stację Stołbce przybyły wagony, wysłane przez delegację polską w mieszanej komisji reewakuacyjnej w Moskwie z archiwum wydziału ziemskiego b. min. spraw wewnętrznych w Piotrogradzie, zawierającym tabele likwidacyjne.

Następny transport zawierający akta departamentu heroldji Królestwa Polskiego, część urządzenia Zamku i Łazienek oraz meble kryte arrasami z XVI w., należące do kolekcji Zygmunta Augusta, jest już w drodze i w tych dniach nadejdzie do Warszawy.

W najbliższej przyszłości nadejdzie z Moskwy następny transport składający się z części paru fabryk, przeszło tysiąca dzwonów i części mienia, zdeponowanego w Tow. opieki nad zabytkami w Moskwie. (8)

Województwo grodzkie.

(wp) Rząd zamierza nowemu Sejmowi przedłożyć projekt ustawy ustanawiający w Warszawie województwo grodowe. Temu województwu ma być podporządkowane starostwo grodowe, które zastąpi istniejący obecnie Komisarjat rządu. (8)

TELEFONEM Z WARSZAWY

WIEC NARODOWY W STOLICY.

(*) W sobotę w sali Tow. higienicznego odbył się wielki wiec Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej przy udziale przeszło 2,000 osób. Wszystkie umowy przyjęte były przez słuchaczy z wielkim entuzjazmem. Dłuższe przemówienie wygłosił redaktor Stanisław Siroński, w którym scharakteryzował dziejowy rozwój Polski od początku wojny do chwili obecnej, wskazując na szkodliwe skutki polityki aktywistycznej, a później belwerskiej dla państwa i na zastugi jakie położył dla rozwoju Polski obóz narodowy.

Po red. Sirońskim przemawiali: ks. Marek Godlewski, inż. Kuźmowski i inż. Lebiegziński.

Na zakończenie zebrania zważywszy, że tylko zwycięstwo w wyborach porażonych w Chrześcijańskim Związku Jedności Narodowej stronniczo, zapewne może Polsce dać praworządność iauranie zaczną być głosowane na usię Nr. 8. (14)

Wielką ilość materiałów z Demobilu Wojsk.

sprzeda „Demat” w drodze przetargu usnego dnia 16 | X 1922 r. o godz. 10-ej w Łodzi ul. Emilji 10.

Informacje i przepuski tamże od godz. 8 ej do 13-ej

(4221K1)

W sprawie Blizkiego Wschodu.

ROKOWANIA POPROWADZIŁY DO ROZWIĄZANIA PROBLEMU POKOJOWEGO.

PARYŻ, 8 (PAT) Można uważać, że rokowania w kraju blizkiego wschodu doprowadziły do wstępnego rozwiązania problemu pokojowego. Wojska sprzymierzonych pozostaną do zawarcia pokoju tylko w tych miejscowościach w których znajdują się obecnie. Kontyngent wojsk sojuszniczych rozmieszczony będzie wzdłuż Marycy dla zabezpieczenia Grecji. Konferencja pokojowa będzie otwarta dnia 1 listopada w Skutari. Na wstępie mają być omówio-

ne kwestje finansowe i ekonomiczne. Z kolei dopiero nastąpią rokowania w sprawie wolności cieśnin, które prawdopodobnie zostaną oddane pod opiekę Ligi Narodów. Do udziału w tej drugiej części konferencji mogłyby być dopuszczone Rosja, Bułgaria, Gruzja i Ukraina dla przedstawienia swego punktu widzenia. Przewiduje się, że prace konferencji potrwać długo. Poincare nie weźmie oczywiście w nich udziału. (8)

Kto wszczął wojnę światową?

WEDŁUG ZDANIA AMBASADORA FRANCUSKIEGO WINOJĄCĄ BYŁ WILHELM II

PARYŻ 8 (Pat) Peleologue, ambasador francuski w Petersburgu w roku 1914, oświadczył w wywiadzie przedstawicielowi „Excelsiora”, że car do ostatniej chwili nie wierzył w możliwość wybuchu wojny. Jeszcze 20 lipca 1914, r. car powiedział: „Nie wierzę, ażeby cesarz był na tyle nieostrożny, ażeby zaatakować od razu Francję, Anglię i Rosję”. Dnia 29 lipca car wystosował pismo, ażeby trybunał haski rozstrzygnął problem austriacko-serbski. Nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi na to pismo, car wysłał do cesarza niemieckiego depezę, da-

jąc mu słowo honoru, że w czasie trwania rokowań dyplomatycznych wojska rosyjskie nie podejmą żadnego prowokacyjnego działania. Odpowiedzią Niemiec był rozkaz ogólnej mobilizacji. Car wysłał jeszcze jedną depezę do Wilhelma, wzywając go, ażeby prowadził rokowania dla utrzymania powszechnego pokoju. Wojna wybuchła. W sześć godzin po jej wypowiedzeniu, Wilhelm przesłał do cara depezę, w której oświadcza, że od tego ostatniego zależy nie dopuszczenie do konfliktu. Car po otrzymaniu tej depezy był oburzony tym cynizmem. 6

POWSTANIE W CZARNOGORZU

PROKLAMOWANIE NIEZAWISŁOSCI ANTIWARI I DULCIGNO.

RZYM, 8 (PAT) Z Antiwari donoszą, że Rapopowicz, dowódca powstańców czarnogórskich, zeszedł z gór i ogłosił proklamację o niezawisłości dwu prowincji: Antiwari i Dulcigno. Jednocześnie Rapopowicz wystosował ultimatum do preteków serbskich, żądając opuszczenia do trzech dni kraju przez wszystkich tun-

kcjonariuszy serbskich, oraz domagając się, ażeby wszystkich obywateli czarno-górskich, wziętych do służby wojskowej w Jugosławii, odesłano natychmiast do Czarnogóry. Rząd jugosłowiański miał ogłosić ańszami manifest, w którym przyznaje pół miliona dynarów za schwytanie Rapopowicza. (8)

NARESZCIE ZASTOSUJEMY DO SOJUSZYŃSKIEM, GDZIE WŁADZE SOWIECKIE, GWALCĄ UMOWĘ, KONFISKUJĄ LUB ZATRZYMUJĄ NASZYM KURJEROM DYPLMATYCZNYM POCZTĘ RZĄD POLSKI

(*) Jak się dowiadujemy w związku z ostatnimi wydarzeniami na pograniczu ro-

syjskiem, gdzie władze sowieckie, gwałcąc umowę, konfiskują lub zatrzymują naszym kurjerom dyplomatycznym pocztę rząd polski postanowił stosować środki odwetowe w stosunku do kurjerów sowieckich, przekracza-

Z ROSJI SOWIECKIEJ.

WIEBYWAŁA SUMA BUDŻETU PAŃSTWOWEGO. — UCHWAŁA RADY KOMLUD. W SPRAWIE ODBUDOWY ROSJI.

MOSKWA, 8 | 10 (AW) Komisariat skarbu wniósł do rady komisarzy ludowych projekt budżetu na ostatni kwartał rb., obliczony na niebýwałą dotąd sumę 1 kwadrilioną 500 trylionów rubli sowieckich. Do budżetu nie weszły wydatki instytucji miejskich, które mają swe budżety pokrywać z własnych dochodów.

Wychodząc z założenia, że preliminowana suma jest przerażająco wielka, Sownarkom odsłał budżet do komisariatu skarbu dla dokonania redukcji. W komisariacie panuje przekonanie, że wobec wzrostu drożyzny i spadku waluty sowieckiej, budżet wróci do Sownarkomu w znacznie powiększonych rozmiarach i ku końcowi bm. przestanie być realnym. (8)

MOSKWA, 8 | 10 (AW) W sobotę ogłoszono następującą uchwałę rady komisarzy ludowych, podpisaną przez Lenina: Rada komisarzy ludowych, uznając stosownie do swych wielokrotnych deklaracji, że udział kapitałów zagranicznych w gospodarczej odbudowie Rosji

sowieckiej jest wielce pożądaný, w szczególności zaś, uważając za pożądané zawarcie umowy na odpowiednich warunkach z rosyjsko-azjatyckim połączeniem Towarzystwem, sądzi, że nadzwyczaj szeroki zakres koncesji i jej znaczenie gospodarcze i polityczne wymagają w pierwszym rzędzie przyjaznych, trwałych i uregulowanych stosunków pomiędzy republiką sowiecką a rządem kraju, który znajduje się w centrum rosyjsko-azjatyckiego połączonego Towarzystwa. Tem niemniej ostatnie kroki rządu angielskiego, usuwające faktycznie Rosję sowiecką od omówienia na równi z wymienionymi państwami jej żywotnych interesów gospodarczych, nie wytwarzają wspomnianych wyżej, pożądaných stosunków.

W tych warunkach rada komisarzy ludowych uchwała umowę przewencyjną, podpisaną w Berlinie 9 września 1922 r. przez Urqharta i Krassina, odrzucić. (8)

pertraktacje litewsko-sowieckie w sprawie zawarcia konwencji wojskowej pomiędzy temi państwami.

Z OSTATNIEJ CHWILI

Przed nową konferencją.

PARYZ, 8 (PAT) Ogłoszono tu tekst układu, przygotowanego na konferencję Poincarego z Courzonem, który to tekst został przyjęty przez rząd angielski. Dokument ten jest bardzo krótki i zawiera postanowienia, znane z poprzednich doniesień. (8)

LONDYN, 8 (PAT) Gabinet angielski ratyfikował układ, zawarty między Poincarem a Courzonem w sprawie Tracji. (8)

Zakaz posiadania alkoholu na statkach amerykańskich.

WIEN 8 (PAT) „Neue Freie Presse” donosi z Waszyngtonu: Prezydent Harding podpisał rozporządzenie, mocą którego na pokładach statków amerykańskich nie wolno posiadać napoiów alkoholowych. Rozporządzenie to dotyczy również okrętów zagranicznych, znajdujących się na wodach amerykańskich. (12)

Otwarcie roku akademickiego w Poznaniu.

POZNAN 8 (PAT) Dziś odbyło się uroczyste otwarcie nowego roku akademickiego w uniwersytecie poznańskim. (12)

Podpisanie traktatu handlowego Łotwy z Czechosłowacją.

PRAGA 8 (PAT) Wczoraj podpisano w ministerstwie spraw zagranicznych traktat handlowy z Łotwą. Traktat ten opiera się na zasadzie klauzuli kraju najbardziej uprzywilejowanego. Ważny jest na okres 1 roku i może być wypowiedziany na 6 miesięcy naprzód. (12)

STARCIE TURECKO-BOLSZEWICKIE.

PARYZ 7 (PAT) „Chicago Tribune” donosi: Wojska Envera baszy zniszczyły pod Samarkandem dwie bolszewickie dywizje.

DYMISSJA GABINETU BENESZA.

PRAGA 7 (PAT) Prezydent ministrów Benesz wręczył dziś po południu prezydentowi republiki dymisję gabinetu. Prezydent republiki dymisję tę przyjął.

Kronika wyborcza

KANDYDACI CHRZESCJANSKIEGO ZWIĄZKU JEDNOSCI NARODOWEJ

(w) Z Lublina, Chełma, Lubartowa.

Do Sejmu:

- 1) X. Wóycicki Aleksander, prof. Uniwer.
- 2) Jan Mordel — rolnik.
- 3) Leon Waścizakowski — prof. Uniwer.
- 4) Stanisław Kwasięborski — inżynier, redaktor „Gazety rzemieślniczej”.
- 5) Tadeusz Prószynski — redaktor „Gazety Świętecznej”.

Do Senatu:

- 1) Bartosiewicz Joachim — publicysta.
- 2) Stecki Jan — rolnik.
- 3) Łaszcz Jan — rolnik.
- 4) Dr. Majewski Adam — lekarz.

Sytuacja we Włoszech.

WZMOCNIENIE SIĘ FASZYZMU MOŻLIWOŚĆ KRYZYSU GABINETOWEGO.

RZYM 8 (PAT) Stanowisko coraz bardziej działającego faszystów było ostatnio wyraźną troską rządu. Rozpowszechniono pogłoski, że zanoszą się z tego powodu na kryzys gabinetowy. „Giornale d'Italia” pisze, że od wczoraj wieczór do dzisiaj rana upadek gabinetu nie był rzeczą pewną, chociaż niewykluczoną. Rada ministrów na posiedzeniu zgodziła się na następujące punkty: 1) nie należy prowadzić polityki przeciwko faszystom, lecz działać przekonująco, jak to uczynił osta-

tnie rząd, 2) przyśpieszyć dyskusje nad reformą ordynacji wyborczej, poczem rząd nie przedstawi swego projektu, lecz pozostawi poszczególным partjom swobodę przy formułowaniu propozycji, 3) rząd uznaje konieczność przeprowadzenia nowych wyborów i to w jak najkrótszym czasie wobec faktu, że skład izby nie odpowiada istotnemu stanowi kierunków politycznych kraju. Faszyci mają być zadowoleni z decyzji rządu. (12)

Radek przepowiada rewolucji w Niemczech.

PRZYCYNĄ TEGO MA BYĆ SPODZIEWANY GŁOD

BERLIN 8.10 (A. W.) Według doniesień z Moskwy, Radek wygłosił na zjeździe robotników transportowych przemówienie w którym oświadczył, że spodziewa się rewolucji i walk barykadowych w Berlinie i innych miastach Niemiec. Wybuch ten będzie wynikiem głodu,

który w nadchodzącą zimę będzie znacznie większy niż w czasie wojny. Biorąc pod uwagę że ruch rewolucyjny w Niemczech wzmożł się wydatnie w ostatnim roku. Obecne wypadki w Niemczech są przygotowaniem do nowych biletów rewolucyjnych Rzeszy. (6)

Z konferencji Poincare z Courzonem.

GRECJA MA EWAKUOWAC TRACJĘ — SOJUSZNICZY ZAJMĄ OPUSZCZONE TERYTORJUM.

LONDYN 8 (Pat) Agencja Havas donosi: Po zakończeniu posiedzenia gabinetowego wydano oficjalny komunikat, oznajmujący, że Poincare i Courzon zawarli układ, wedle którego Grecja ma być wezwana do ewakuowania Tracji przyczem, rozumie się, sojusznicy zajmą opuszczone terytorjum na okres 30 dni od chwili ukończenia powyższej ewakuacji dla za-

gwarantowania bezpieczeństwa ludności nieturckiej. Układ będzie przedstawił delegatom tureckim w Nudanii i oczywiście będzie miał znaczenie tylko w tym wypadku, o ile delegaci zgodzą się na resztę warunków, wyszczególnionych w nocie sprzymierzonych z dnia 23 | 9, a zwłaszcza na warunki dotyczące stref neutralnych po obu stronach Bosforu i Dardaneli. 6

Wielkie pogromy żydów na Ukrainie.

LWOW, (tel. wł.) Tutejszy dziennik żydowski „Tagblatt” donosi z Białejcerkwi o wielkim pogromie żydów w Białejcerkwi. Fastowie

i Winnicy dokonany przez regularną armię bolszewicką. Kilka tysięcy ludzi miało zginąć podczas tych zawieruch. (8)

LITWA ŁACZY SIĘ WOJSKOWO Z MOSKWĄ.

(*) Według pogłosek, jakie nadeszły do Warszawy w Moskwie rozpocząć się miały

jących naszą granicę.

Postanowienie to należy powitać z uznaniem, gdyż położy ono wreszcie kres niebýwałym nadużyciom władz rosyjskich

OBIADY

gospodarskie, Orle 23 m. 22
(3897d1)

WIADOMOŚĆ Z KRAJU.

Peowiak szpiegiem bolszewików,

(k) W sądzie wojskowym we Lwowie toczyła się rozprawa por. legionisty i peowiaka „Stracha” Zaleńskiego, który był oskarżony, że został przez bolszewików wysłany do Polski jako agitator w wojsku i celem szpiegostwa na rzecz Sowietów.

W r. 1920 dezercerował z wojska i ukrywał się w Czechach. Miał na swym sumieniu sfalszowanie dwóch legitymacji oficerskich, jako też pobral niewłaściwe produkty z urzędu wojskowego gospodarczego Lida.

Sąd zawyrokował — 13 miesięcy więzienia, degradacja i wydalenie z wojska.

Nowe afery kryminalne wśród ludowców

(K) W związku z głośną aferą wielkich malwersacji w „biurze odbudowy kraju” w Starym Samborze, aresztowano działacza ludowcowego, niejakiego Bartnika, komisarza rządowego w Olsztynie.

Aresztowany został również sekretarz gminy, znany działacz ludowcowy na terenie powiatu, Jan Kalita, który pobral nieprawie dwukrotnie, materiały budowlane znacznej wartości i puścił je na pasek, jako też sfalszował pełnomocnictwa na otrzymanie materiałów, wystawione na nazwisko Harsteinowej.

W kołach lwowskich i w całej prawie Małopolsce fakt ten jest sensacją dnia, gdyż Jan Kalita wiele razy korzystał z protekcji p. Witosa i nieraz hełcił się zażyłą znajomością z b. premierem. (8)

Napad bolszewików na stację Budy.

(k) Jak podaje „Express”, w czwartek o godz. 10-ej wieczorem uzbrojona w karabiny banda bolszewików, licząca około 30 ludzi, pod dowództwem znanego watałki sowieskiego, M uchy, wdarła na terytorium polskie i napadła na stację kolejową Budy.

Stacja ta znajduje się na linii kolejowej Luniniec — Baranowicze.

Banda dokonała doszczętnego zniszczenia urządzeń kolejowych, zrabowała całą gotówkę w kasie biletowej w sumie przeszło pięciu milionów marek.

Następnie banda udała się do pobliskiego tartaku, gdzie zabrała z kasy dwa miliony marek.

H. G. WELLS.

Człowiek, który mógł rabić cuda:

Stał oparty na rękach i nogach, z głową pochyloną ku wiatrowi, całkowicie zajęty sprawą przywrócenia rzeczy do porządku.

— Ach — westchnął. — Niechaj nic z tego, co rzekę, nie stanie się, póki nie powiem: Raz — dwa — trzy!... O panie, mogłem o tem wcześniej pomyśleć!

Zwrócił tedy swój głos przeciw trąbie powietrznej, krzycząc coraz głośniej w próżnej żądzy słyszenia własnych słów.

— Dalej! Uważać, co nakazuję! — Przewszystkiem niech stanie się to, co powiem! Oto niechaj utracę swą władzę robienia cudów; niechaj moja wola stanie się — jak wola wszystkich ludzi — i niech te wszystkie cuda się skończą. Mam ich już dosyć! Wolę ich nie robić! To zawsze jedno i to samo. I to jest pierwsza rzecz. A teraz druga: niechaj wróć do tej właśnie chwili, w której miałem zacząć się rabić. Niechaj wszystkie rzeczy staną się znów tak, jak były, zanim ta przeklesta lampka miała się odwrócić! Robota trudna, ale ostatnia. Czy zrozumiane? Dość cudów!... Niechaj wszystko będzie jak było... Ja w oberży Long Dragon, właśnie kiedy się zabieram do wypicia kufła portera... Tego rze... Tak niech się stanie!

Po kilkugodzinnem grasowaniu banda wróciła na teren sowiecki, uprowadzając ze sobą 13 koni.

Napad ten nie pociągnął za sobą ofiar w ludziach.

Posterunkowi policyjnemu na st. Budy za brano broń. (6)

Aktorzy warszawscy domagają się 20 proc. z górą podwyżki.

(K) Delegacja artystów teatrów miejskich złożyła na ręce prezydenta miasta Warszawy żądania ekonomiczne.

Artyści żądają dwudziestu kilku procent podwyżki oraz podnoszenia płac w przyszłości według wskaźnika komisji drożyznianej Urzędu statystycznego, jednakże z dodatkiem 50 procent. (7)

Rok więzienia za 200 marek.

(K) Sąd okręgowy skazał b. komendanta policji w Dąbrowie, p. Rusieckiego, na rok więzienia za to że wziął 200 marek łapówki w r. 1919. (7)

Ujęcie zbiegłej żony atamana Machny

(K) We wtorek ujęto żonę atamana Machny, która zbiegła ze szpitala. Aresztowano ją na stacji Słupce, na linii Strzałków-Kutno. Z notatek przy niej znalezionych wynika, że była ona w porozumieniu z mężem. (7)

Zaniechanie kopca Kościuszki w Krakowie

(k) Pisma krakowskie podają, że kopiec Kościuszki zaczyna się powoli rozsypywać. Na południowej i zachodniej części kopca trawa wyschła, a ziemia gliniasta usuwa się stopniowo i tworzy wyrwy. Wobec tego pisma zwracają się do społeczeństwa z wezwaniem, aby nie dopuściło do zniszczenia i zaniechania pomnika narodowego. (6)

Jaka kto bronią wojuje...

Wiadomość o zamordowaniu Dzierżyńskiego, jednego z krwawych tyranów Rosji obecnej, przywodzi na myśl szereg uwag.

Więc naprzód, o ile wieść o zamordowaniu Dzierżyńskiego jest prawdziwa, stwierdza się prawdę starego przysłowia, „że jaką kto bronią wojuje, od takiej ginie”. Mieliśmy tego dowód w czasie wielkiej rewolucji francuskiej, gdzie trzech najkrwawszy z tyranów okresu rewolucyjnego: Marat, Danton i Robespierre.

Wcisnął palce w ziemię, zamknął oczy i rzekł:

— Raz, dwa, trzy!

W jednej chwili wszystko się uspokoiło, a Fothering czuł, że znówu stoi na nogach.

— Więc to pan powiada — mówił jakiś głos.

Otworzył oczy. Znajdował się w barze Long Dragon i rozmawiał o cudach z p. Toddy Beamish. Miał jakby niewyraźne poczucie, które się natychmiast rozprysło, o jakimś wielkim zapomnianem zdarzeniu.

Rozumiecie, że prócz zatrąty jego potęgą cudotwórczej, wszystkie inne rzeczy były nanowu w porządku; a zatem jego umysł i pamięć były teraz zupełnie takie same, jak w chwili, gdy się ta historia zaczyna: w ten sposób, że nie wiedział nic o tem wszystkim, co tu opowiedziane i nie wiedział aż do dziś nic z tego, co ja tu przedstawiłem. I między innymi; oczywiście, w dalszym ciągu nie wie rzy w cuda.

— Mówię panu, że cuda, ściśle biorąc, nie dadzą się w żaden możliwy sposób wykonywać, cokolwiekby mi pan twierdził. I gotów jestem tego dowodzić aż do ostatka.

— To tylko pańska opinia. Dowiedź pan jeżeli możesz! — odpierał Toddy Beamish.

— Słuchaj pan, panie Beamish — wykladał Fothering. — Rozważmy jasno, co to jest cud. Jest to fakt przeciwny naturalnemu biegowi rzeczy i wykonany jedynie potęgą woli

KONIEC

pierre, którzy pławili się we krwi swoich przeciwników politycznych, sami w końcu stali się ofiarami krwawego systemu, który wszczepili Francji. Wnosząc z tej przeszłości można oczekiwać, że i inni przywódcy bolszewizmu nie unikną podobnego losu, jakiego śmierć Dzierżyńskiego jest ostrzegawczym zwiastunem.

Zapewne historia odsłoni nam przed siebie lub później postać człowieka, który w obcym, a nieprzyjacielnym dla imienia polskiego środowisku zdobył jedną z najwybitniejszych stanowisk. Dowiemy się wtedy może, co pchnęło go do obozu najzaciętszych wrogów istniejącego porządku rzeczy: czy nienawiść do dawnego rządu rosyjskiego i jego organów czyli też gonitwa za karierą lub zamiłowanie w działalności wywrotowej. Cokolwiek jednak odpowie historia, godzi się już dziś zażnać, że Dzierżyński destrukcyjną działalność swoją przeniósł do Rosji; że krwawe apostołstwo, okrucieństwa i zbrodnie uprawiał na obcym gruncie, możnaby mniemać, że był w rzeczywistości mścicielem krzywd jakich naród polski w ciągu pięciu pokoleń od Rosji doświadczał.

To stanowisko Dzierżyńskiego, ta jego systematyczna praca destrukcyjna wśród naszych wrogów, stawia go wyżej od naszych wrogów, stawia go wyżej od naszych Dabaków i Okoniów, Daszyńskich i Moraczewskich Kwapińskich i Malinowskich; którzy przez sianie zawiści klasowych okradają własne gniazdo ze wszystkiego, co daje mu siłę, moc i spoistość; którzy zapomnieli o tem, że nawet cygan, urodzony złodziej i oszust, ma przecież pewien punkt honoru, który go powstrzymuje od okradania współmieszkańców.

Zestawienie działalności Dzierżyńskiego z działalnością licznych naszych krajowych wywrotowców i postawienie obok nich cygana, który w swojej wsi nie kradnie, daje miarę najlepszą o wartości ludzi, przewodzących obozowi wywrotowemu w Polsce.

„Buława Jana III w Berlinie.

Jeszcze w r. 1920 zakwestjonowała policja berlińska przy sposobności rewizji u pewnego osobnika buławę, składającą się z dwu rozerwanych części, a mianowicie ze srebrnej kuli o średnicy 12 cm. z wizerunkiem Jana Sobieskiego oraz napisem „Jan Sobieski, Rex Poloniae”, tudzież z rzezbami na powierzchni obwodu, przedstawiającym husarię polską, forty, z armatami, oraz przypuszczalnie archanioła Gabriela, unoszącego się nad konnicą polską; druga część również srebrna, stanowi 40 cm, długa rękojeść buławy i posiada wśród różnych rzezb, wizerunki niektórych królów polskich. Obecny właściciel buławy twierdzi, że buławę tę kupił w Warszawie u handlarza starożytności, którego adresu i nazwiska nie podał. Policja natomiast utrzymuje, że została ona skradziona.

W razie udowodnienia, że buława pochodzi z kradzieży, gotowa jest policja zwrócić ją władzom polskim.

Ewentualne dowody własności należy zgłaszać do konsulatu generalnego Rzpltej Polskiej w Berlinie, Potsdamerstrasse 62. (6)

Echa fałszywej wieści o wzięciu Warszawy

Dowiedziamy nam, że na najbliższym posiedzeniu Rady miejskiej w Gdańsku ma zapadnąć uchwała w sprawie kwoty 102,000 mk. niem., jaką magistrat gdański ma zwrócić rządowi polskiemu na pokrycie szkód wyrządzonych skutkiem napadu w dniu 29 lipca 1920 r. na skład delegatury polskiego ministerstwa. Wówczas wskutek agitacji antypolskiej podczas walki pod Warszawą wskutek fałszywych wiadomości o upadku Warszawy tłum wtargnął do powyższych składów i zrabował je. Kwota 102,000 mk. niem. ustalono na zasadzie porozumienia z rządem polskim. 2

S. † P.

LEON WERNER

Właściciel dóbr Puczniew

po ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu dn. 7 października, przeżywszy lat 65,

Wyrowadzenie zwłok odbędzie się w środę dn. 11-go października, o g. 11-ej rano z Puczniewa na cmentarz w Małyniu, o czym zawiadamia pogrążona w głębokim żalu

ŻONA I RODZINA.

4235

W dniu 6 października r. b. zgasła przedwcześnie

S. † P.

EMILJA JAROCHOWSKA

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w poniedziałek dn. 9 października o godz. 9^{1/2}, rano. Wyrowadzenie zwłok tegoż dnia o godz. 4-tej pp. z domu żałoby przy ul. Kilińskiego № 101, o czym zawiadamiają z głębokim żalem (4223b2)

KOLEDZY I KOLEŻANKI
Biura Zarządu Łódzkich Elektr. Kolei Dojazd.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dziś Poniedziałek, 9 października Dyonizego B M
Wschód słońca g. 6 m 49
Zachód g. 5 m. 59

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)
„Roztwór prof. Pytla”

Teatr „Scala” (Cegielniana 18)
L. Krieger, genialny matematyk

„Luna” (Przejazd 1)
„15 preludjum Chopina”

„Odeon” (Przejazd 2)
„Klątwa milionów”

Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Straceńcy z nad Adrii”

Corso (Zielona 2)

— Kalendarzyk historyczny.

1334 Kazimierz Wielki potwierdza żydom przywilej Bolesława Pobożnego i znaczenie go rozszerza.

Wiadomości kościelne

— Uroczystość konsekracji katedry łódzkiej.

C) W celu przeprowadzenia ułożonego programu uroczystości konsekuracyjnych katedry łódzkiej, został utworzony specjalny komitet, który czuwać będzie nad sprawami, z konsekracją związek mającymi.

Na uroczystość zgłosiły już swój akces stowarzyszenia łódzkie, cechy, związki, kupiectwo, szkolnictwo i inteligencja. (8)

Przyjazd Jego Eminencji ks. kardyn. Karkowskiego nastąpi w sobotę o godz. 4 i pół.

— Orędzie biskupów polskich.

C) We wszystkich kościołach rzym.-katolickich Rzeczypospolitej publikowanie jest obecnie orędzie, podpisane przez prymasa Pol. ks. kard. Dalbora, ks. kard. Kakowskiego i 19 biskupów polskich.

W orędziu tym dostojnicy kościoła prze-

strzegają wiernych przed szerzącą się na ziemiach polskich herezją i odszczepieństwem od prawomocnego kościoła, przed zgubną działalnością sekt i agitacją wśród młodzieży na korzyść kościoła narodowego w Ameryce.

Orędzie zrodziło się z troski o czystość wiary katolickiej ludności polskiej, a niemniej o zdrowie moralne i o wielkość ukochanej Ojczyzny naszej.

Odoisów orędzia żądać należy w parafjach. (8)

Wiadomości bieżące

— Z Rady miejskiej.

(b) Jutro wieczorem ma się odbyć posiedzenie rady miejskiej. Na porządku dziennym znajdują się między innymi podwyższenie poborów pracowników miejskich względnie mażnówka na miesiąc wrzesień rb. Zaciągnięcie pożyczki w kwocie mk. 40,000,000 na budowę szkół powszechnych w Łodzi. Zaciągnięcie po-

życzki w kwocie 174,000,000 mk. na zakup cukru na potrzeby ludności miasta Łodzi.

Ustawienie jeszcze jednego stanowiska służbowego 4 kategorii w miejskim urzędzie weterynaryjnym, podwyższenie podatku od psów

Zakończenie obrad nad budżetem zarządu miasta Łodzi na rok administracyjny 1922r. 6

— **Podrożenie dowodów osobistych.**

(b) Opłata za krajowe paszporty (dowody osobiste) Została z dniem 15 b. m. podwyższona na do mk. 500. (6)

— **W sprawie cen w hotelach.**

(b) Wobec kilkakrotnie poruszanej sprawy nadmiernych opłat za numery hotelowe zjednoczeni właściciele hoteli łódzkich wydali komunikat, podając na swe usprawiedliwienie kalkulację według której, koszt jednego pokoju wynosi 3,653 mk.

Kalkulacja ta jest z gruntu rzeczy nieściśła nie wytrzymała krytyki. Główna pozycja to pranie bielizny, które wynosi 2400 mk. dziennie. Tymczasem pisząc o wyzysku w hotelach, mieliśmy na myśli obronę osób mieszkających w hotelach stale lub w ciągu dłuższego czasu. Tym gościom bieliznę zmienia się raz na 8 dni lub rzadziej, czyli pranie bielizny mogłoby wynosić dziennie mk. 300 lub mniej, gdyż hotele nie dają bielizny do prania pralniom prywatnym i nie płać cen takich jak inni klienci.

Również nie wytrzymała krytyki pozycja takie jak usługi od pokoju dziennie 540 mk. lub 300 mk. za remont. Według uczciwej kalkulacji, cena numeru powinna wynosić 1200—1500 mk. za pokój. (6)

Wynadki i kradzieże.

— **Usiłowanie samobójstwa.**

(b) Przy ul. Rozwadowskiej 18 wskutek nieporozumienia między małżonkami Trzepakowskich, żona Marjanna otruła się jodyną. Zawezwane pogotowie po udzieleniu pomocy pozostawiło ją na miejscu. (8)

— **Zamach samobójczy.**

(b) Onegdaj przy ul. Piotrkowskiej 65 w mieszkaniu Rotenbergów popełnił samobójstwo wyszaleł z rozumu kapitan V. P. Wiktor Oienberg. (6)

— **Taina szynkownia.**

(b) W piwiarni Józefa Szumczaka Pomorska 119 policja wykryła potajemny wyszynk wódki w dniu zakaznym. Spisano protokół celem pociągnięcia go do odpowiedzialności. (6)

— **Krewki podporucznik.**

(b) Podporucznik 4 dywizji St. O. podczas bitki ze swą żoną poranił ją. O zajęciu policja zawiadoma dowództwo miasta. (6)

— **Napad bandycki**

(b) Na przejeżdżających z Kalisza farmanką Maksymilija Adama Kozłowski w lesie na terenie gmin Dobroczyń — napadł zamas owany uzbrojony w rewolwer bandyta, który po steroryzowaniu swych ofiar zabrał im 40 tys. mk. Po dokonaniu napadu, bandyta ukrył się w lesie. (8)

Teatr i sztuka

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj w poniedziałek dla Zrzeszeń robot. i intelig. dana będzie arcywesoła komedia B. Winawera — „Roztwór prof. Pytla“

We wtorek niezwykle miła komedia „Wasy i Peruka“ kom. J. Korzeniowskiego

W przygotowaniu „Peer Gynt“ Ibsena pod osobistym kierownictwem pp., dyr. H. Barwińskiego i Karola Adwentowicza. W roli Peera wystąpi p. Karol Adwentowicz.

Ze świata.

KŁOPOTY MAŁŻENSKIE WILHELMA.

(§) „Lokalanzeiger“ donosi, że ex cesarz

Wilhelm zawiązał już o swoich planach małżeńskich także władze holenderskie, wysłając w tej sprawie pismo do burmistrza w Doorn i do gubernatora królewskiego prowincji Utrecht.

Książę August Wilhelm przybył z Berlina do Doorn, przywoząc z sobą potrzebne do ślubu dokumenty. Ślub ma się odbyć w zamkniętym tym kole w kaplicy domowej w Doorn.

Były następcą tronu zdecydował się na wzięcie udziału w weselu ojca po długim do piero oporze i tylko dlatego, żeby nie dawać publiczności widowiska niezgody, panującej w rodzinie cesarskiej.

Dzienniki holenderskie i amerykańskie na podstawie najlepszych źródeł stwierdzają jednak że był następcą tronu nie jest zadowolony z decyzji ojca, i że otwarcie, w oczymu to oświadczył.

W Poczdamie wyłożono w wielu sklepach listy, na których mają być składane pod pisy osób, pragnących ex cesarzowi złożyć z okazji zaślubin gratulacje.

Ślub ma się odbyć 5-go listopada, według holenderskiego prawa cywilnego, gdyż prawni Hohenzollernów straciło swą moc od chwili istnienia konstytucji weimarskiej. (6)

POPRAWKA NAPOLEONA I.

(§) Dnia 1 października komedia francuska o chociaż będzie setną rocznicą urodzin jednego z najslawniejszych swich artystów, Edmunda G. ta.

Przy tej sposobności dzienniki francuskie przyominają anegdotę, nieraz opowiadaną przez tego artystę.

Gdy Napoleon dowiedział się, że Legauvé skończył nową tragedję „Śmierć Henryka IV“, to zwrócił się do dramaturga i zrosną abym zaznajomił go ze swem dziełem. Uradowanym tem odnaceniem autor udał się natychmiast do pałacu Tuileryjskiego z głośnym artystą dramatycznym Talma, którego powierzył odczytanie swego utworu cesarzowi.

Napoleon stał z uwagą, gdy jednak Talma doszedł do usę, w którym król Henryk IV, tknięty przeżarciem, wyraża swe obawy, cesarz przerwał nagle artyście czytanie.

Ustęp ten zaczął się od słowa „Drze...“
— Monarcha nie drżył — zawołał Napoleon. (1)

ELEKTRYCZNE OKRETY OCEANOWE.

(§) Z Nowego Jorka donoszą do „Timesa“ o utworzeniu się tam nowego towarzystwa okrętowego które ma budować olbrzymie okręty po tysiąc stóp długości i 70,000 ton pojemności dla komunikacji pomiędzy Ameryką a Europą

Kapitał tego towarzystwa, w którym uczestniczą najwybitniejsi przemysłowcy amerykańscy, ma wynosić sześć milionów funtów. Z sumy tej towarzystwo ma już do rozporządzenia milion funtów steryl.

Nowe okręty mają być poruszane i sterowane za pomocą elektryczności, której dostarczać będą silniki Diesela, opalane naftą na wzór systemu, zastosowanego już na najnowszych amerykańskich okrętach wojennych. (1)

KONKURS CNOTY WE FRANCJI.

(§) Moda konkursów ogarnia Europę. Po konkursach piękności pewne pismo argentyńskie ogłosiło konkurs przydoty, na który się stawilo kilkuset mężczyzn, gdyż piękna przez galanterję była wykluczona.

Konkurs „najzamożniejszej dziewczynki Francji“ rozpoczął się obecnie. Dzienniki francuskie podają fotografie i życiorysy kandydatek. Niektóre z nich odśladają karty wielkich poświęceń i cichych, szarych nie wiedzących o sobie cnot. Nagrodą ma być duży posąg, który wraz z uzyskaną renomą dopomoże do doskonałego zamążpójścia.

Zgłoszono przez żnie dziewczęta ze sfer nieukształconych. Bo któraż subtelniejsza osoba, nawet kosztem posagu, pozwoli takować swoją wartość i wystawiać na widok publiczny szczegóły swego życia?

W każdym razie konkurs ten ma dobrą intencję: podniesienia poziomu etycznego we Francji.

Gdyby chodziło o taki konkurs u nas, ogłosilibyśmy konkurs na najcnotliwszych i najbardziej katońskich urzędników na kresach. (1)

LITERATURA MURZYŃSKA.

(§) W piśmie „Zielony dysk“, wychodzącym w Stanach Zjednoczonych, umieszczono artykuł o prozie i poezji amerykańskiej, w której się pisze: „Złota się wiek złoty dla rasy murzyńskiej. Wkrótce będzie my mieli dobrych pisarzy i malarzy. Murzyńcy wydają doskonale dzienniki i kilka miesięczników. Tej jesieni ma się ukazać parę powieści. Dusza rasowa murzyńca nie obawia się dotąd, ale zawiera ona w sobie wiele zapowiedzi na przyszłość.“

Francuski murzyń, Rene Maran, został laureatem Akademii Francuskiej. Istotnie, wchodząc do kultury, murzyńcy wnoszą tam rzeczy zajmujące. (1)

Przemysł i handel.

Jaś się przedstawia przyszły handel polski z Rosją.

(a) Na przeszkodzie ku natychmiastowemu rozwojowi polsko-rosyjskich stosunków handlowych stoi na pierwszym miejscu opór rządu Rosyjskiego w kwestji wolnego wjazdu handlowców i przedsiębiorców polskich do Rosji. Trzeba się spodziewać, że polsko-rosyjska umowa, która ma być podpisana w najbliższej przyszłości, usunie tę przeszkodę. Spodziewamy się również, że umowa ureguluje kwestję ekwiwalentu eksportowanych z Polski towarów. Z powodu przesilenia finansowego w Rosji nie może być mowy o „sprzedawcy“ towarów. Jedynie można przewidywać handel zamienny. Polska otrzyma ekwiwalent w postaci surowców.

Obecnie w Warszawie organizuje się „Zrzeszenie dla handlu ze Wschodem“. W którego wchodzi około 100 firm krajowych. Będzie ono miało na celu pośrednictwo pomiędzy firmami polskimi a Rosją Sowiecką. Polska będąc w najbliższym sąsiedztwie z Rosją, niegdyś związana z nią ściśle pod względem przemysłowo-handlowym ma wielkie dane do zdobycia rynku rosyjskiego. Warunki handlu z Rosją są dobrze znane Polakom. A więc ustalenie pomiędzy obydwojema państwami normalnych handlowych stosunków zależy jedynie od czasu i zachowania się rządu Sowieckiego. O ile będzie zabezpieczona własność prywatna przedsiębiorstw polskich i wogóle zajdą pewne zmiany polityki ekonomicznej Sowiecków, te niewątpliwie tak eksport, jak i import będą się intensywnie rozwijać i można uważać za pewne, że handel i przemysł polski nie poniosą strat. Wobec tego że polityka Sowiecków, a wobec tego i sytuacja wewnętrzna jest bardzo zmienna, trudno powiedzieć coś realnego o obecnym stanie rynków rosyjskich. Jednakże z danych wyniesionych przez Polską delegację kupiecką, która zwiedziła Moskwę wiosną b.r. oraz ciągłego kontaktu z konsulatami naszymi w Moskwie i Charkowie, można wnioskować, że zapotrzebowanie na towary polskie będzie bardzo wielkie. W szczególności można się spodziewać eksportu w większych ilościach manufaktury, maszyn i narzędzi rolniczych, farb, oraz przetworów chemicznych. Jako ekwiwalent Rosja może dać w chwili obecnej futra, len, konopie, stare części żelazne etc. Wysokie cła od towarów polskich powodują obecnie trudność konkurencji z towarami niemieckimi, szczególnie wobec spadku marki niemieckiej. Trzeba się spodziewać, że zawarcie umowy handlowej polsko-rosyjskiej przyczyni się do obniżenia cła i w ten sposób do dalszego rozwoju naszego eksportu.

Eksport Łódzki do Holandji.

W „Handelsberichten“ pomieszczone zostało sprawozdanie wice konsula holenderskiego o stanie przemysłu łódzkiego, w którym wyraźnie zaznaczono, że produkty przemysłu łódzkiego w niczym nie różnią się od wyrobów angielskich, to też wobec wysokiego kursu waluty holenderskiej wywóz towarów łódzkich byłoby przedsięwzięciem wielce korzystnym, zwłaszcza, że droga przez Gdańsk ułatwia niezmiernie komunikacje.

O umowę główną w przemyśle włókienniczym.

(a) Pomimo kilkakrotnie ponawianych prób umowa główna między przemysłowcami, a robotnikami włókienniczymi, mająca regulować całokształt stosunków między tymi dwoma czynnikami przemysłu włókienniczego, dotąd nie przyszła do skutku. Obecnie ma być podjęta w Łodzi nowa taka próba, do czego pertraktacje rozpoczynają się w tych dniach. Zdaje się jednak, że i ta próba natrafi na poważne trudności z powodu skrajnie przeciwnego stanowiska, jakie co do jednego z najważniejszych punktów umowy zajmują obie zainteresowane strony. Chodzi o unormowanie metod przyjmowania robotników do pracy w fabrykach. Związki robotnicze domagają się, aby robotnicy do fabryk przyjmowa-

